

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia 16 (2018)

ISSN 2081-1861

DOI 10.24917/20811861.16.18

Beata Langer

Problematyka biblioteczna na łamach ogólnodostępnego portalu online Polskiej Agencji Prasowej

Rozwój sieci internetowej zmienia wiele dziedzin, również dziennikarstwo. Teksty publikowane online błyskawicznie docierają do odbiorców na całym świecie. Informacja i publicystyka przekształcają się zgodnie z wymaganiami i możliwościami elektronicznej komunikacji. Nowe społeczeństwo informacyjne doprowadziło do tego, co:

badacze rewolucji informacyjnej nazywali drugim potopem (Pierre Levy), trzecią falą (Alvin Toffler), społeczeństwem postprzemysłowym (Daniel Bell), społeczeństwem usług (Ralph Dahrendorff) czy społeczeństwem sieciowym (Manuel Castells)¹.

Współcześni użytkownicy informacji oczekują i potrzebują relacji przekazywanej właśnie poprzez Internet, dzięki któremu materiały przesyłane są najprędzej i mają przy tym najszerzy krąg odbiorców. Publikacje elektroniczne dostępne w sieci internetowej zgodnie z technologią informacyjną konstruuje się w określony sposób, uwzględniając potrzeby upowszechniania w Internecie.

Informacja agencyjna często jest widoczna na licznych portalach internetowych. To gatunek obejmujący najczęściej sprawy aktualne, interesujące duże grupy odbiorców. Najważniejszym celem tej informacji jest zapoznanie użytkownika z faktami. Liczy się wtedy szybkość przekazu oraz obiektywny, prosty styl omawiania wydarzeń. Informacje agencyjne często zamieszczane są na portalach bez modyfikacji². Według Leszka Olszańskiego, autora pracy *Media i dziennikarstwo internetowe*, sieci agencyjnych korespondentów charakteryzują się szybkością reagowania na nagłe zdarzenia oraz posiadają łatwość relacjonowania takich wydarzeń, jak prace organów państwowych, oficjalne wizyty czy też zawody sportowe³. Wspomniany badacz wskazuje, że jeśli dana informacja pojawia się w aktualnych doniesieniach

¹ M. Staniewicz, *Dziennikarstwo on-line*, [w:] *Dziennikarstwo i świat mediów*, red. Z. Bauer, E. Chudziński, wyd. 4, Kraków 2008, s. 430.

² Tamże, s. 434.

³ L. Olszański, *Media i dziennikarstwo internetowe*, Warszawa 2012, s. 130.

agencyjnych (AP, Reuters czy PAP) można z dużym prawdopodobieństwem oczekiwać, że zostanie ona powtórzona przez większość innych redakcji prasowych⁴.

Przedmiotem artykułu jest charakterystyka treści informacji o działalności bibliotek występujących w ogólnodostępnym, bezpłatnym portalu internetowym Polskiej Agencji Prasowej, znajdującym się pod adresem <http://www.pap.pl/>. Tematem niniejszego opracowania są zagadnienia z zakresu bibliotekarstwa. Wykorzystana metoda to analiza treści uzyskanych materiałów. Charakter analizy nie pozwala na szczegółowe omówienie ilości oraz jakości informacji z badanego obszaru w stosunku do pozostałych treści z zakresu kultury zamieszczanych w ogólnodostępnym serwisie PAP. Jednakże dla lepszego zobrazowania samej ilości treści sporządzono tabelę (tabela 1), w której widoczne są wyniki wyszukiwania dla losowo wybranych haseł z zakresu kultury. Hasła biblioteka, teatr, muzeum, opera i szerzej sztuka oraz kultura zaprezentowano wraz z wynikami wyszukiwania. Zaznaczyć należy, że darmowa wyszukiwarka nie daje możliwości zaawansowanego przeszukiwania i filtrowania treści. Według przeprowadzonych badań indeksuje teksty zgodnie z przydzielonymi ogólnymi tagami oraz przeszukuje w sposób pełnotekstowy zawartość materiałów pod kątem wpisanego wyrażenia wyszukiwawczego. Tagi dotyczące bibliotek bardzo często łączą się z muzeami. Większość informacji z zakresu bibliotekarstwa, a także muzealnictwa posiada dodany tag „biblioteki i muzea”, co uniemożliwia automatyczne odfiltrowanie tekstów poświęconych wyłącznie jednemu zagadnieniu. Stąd wyniki wyszukiwania nie są miarodajne, pozwalają jednak wskazać pewien stopień zainteresowania treściami kultury udostępnionymi w bezpłatnej wersji portalu. Według przeprowadzonego badania najpopularniejszym hasłem z zakresu kultury było muzealnictwo. Hasło „muzeum” obejmuje ponad 6 tysięcy wyników. Kolejne miejsce zajęło hasło „biblioteki” uzyskując ponad 3 tysiące wyników. W dalszej kolejności znalazły się zagadnienia poświęcone teatrom i operom. Hasła ogólniejsze, związane z kulturą i sztuką uzyskały odpowiednio: dla wyrażenia „kultura” ponad 5 tysięcy wyników, dla hasła „kultury” ponad 10 tysięcy wyników, dla wyrażenia „sztuka” pojawiło się niecałe 2 tysiące odpowiedzi, dla hasła „sztuki” uzyskano ponad 5 tysięcy wyników (zob. tabela 1).

Baza źródłowa opracowania to wyłącznie ogólnodostępna strona internetowa Polskiej Agencji Prasowej. Zasięg chronologiczny niniejszej pracy wyznaczają lata 2015–2017, jako jedyne reprezentowane w bezpłatnej wersji online portalu. Samo badanie przeprowadzono na przełomie stycznia i lutego 2019 roku, następnie wyniki zweryfikowano w lipcu 2018 roku.

Historia Polskiej Agencji Prasowej związana jest z działalnością Polskiej Agencji Telegraficznej, powstałej w 1918 roku i pełniącej urzędową funkcję prasowo-informacyjną państwa polskiego, podlegającą Prezydium Rady Ministrów RP⁵.

⁴ Tamże.

⁵ E. Ciborska, *Polska Agencja Prasowa (tradycje i współczesność)*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 1998, z. 1–2, s. 173.

O historii instytucji oraz szczegółowych zagadnieniach z zakresu jej działalności pisała między innymi Renata Piasecka-Strzelec, a także inni badacze⁶. Od ubiegłego roku PAP należy wraz z TVP i Polskim Radiem do mediów narodowych. Zgodnie ze statutem do zadań PAP należy uzyskiwanie i przekazywanie odbiorcom rzetelnych, obiektywnych i wszechstronnych informacji z kraju i zagranicy. Agencja upowszechnia też stanowiska Sejmu, Senatu, Prezydenta i Rady Ministrów, a także umożliwia innym naczelnym organom państwa prezentowanie stanowisk w ważnych sprawach państwowych. Jak podaje portal Wirtualnemedi.pl z analizy sprawozdania za rok 2017 wynika, że Polska Agencja Prasowa odnotowała 3 mln 228 tys. zł straty. Z kolei jeśli chodzi o dotację budżetu państwa dla spółki to wzrosła ona o 1,8 mln zł w porównaniu do roku 2016, gdy wynosiła 8 mln i 35 tys. zł. W analizowanym sprawozdaniu wskazano również jaka jest liczba pracowników PAP: ogółem w 2017 roku zatrudniano 411 osób, z czego 277 osób to dziennikarze⁷.

Jak zauważa wspomniana już Renata Piasecka-Strzelec, Polska Agencja Prasowa wśród agencji ogólnoinformacyjnych pełni przewodnią rolę, zajmując pozycję lidera. To ona jest najważniejszym źródłem newsów krajowych mediów⁸. Poziom tekstów przygotowywanych przez Agencję zasługuje według wspomnianej badaczki na uznanie:

⁶ Chronologiczny wybór ważniejszych prac dotyczących PAP oraz PAT: *Polska Agencja Telegraficzna: 1918 X 1928*, Warszawa 1928; *Dwadzieścia lat Polskiej Agencji Prasowej: PAP 1944–1964*, Warszawa 1965; *Dwadzieścia pięć lat Polskiej Agencji Prasowej PAP*, Warszawa 1970; E. Rudziński, *Informacyjne agencje prasowe w Polsce: 1926–1939*, Warszawa 1970; E. Ciborska, *Polska Agencja Prasowa (tradycje i współczesność)*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 1998, z. 1/2, s. 171–19; R. Piasecka-Strzelec, *Działalność Biura Ogłoszeń i Reklam Polskiej Agencji Prasowej w latach 1945–1948*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2001, nr 1/2, s. 93–99; *85 lat Polskiej Agencji Prasowej*, Warszawa 2004; W. Grabowski, *Polska Agencja Telegraficzna 1918–1991*, Warszawa 2005; R. Piasecka-Strzelec, *Polska Agencja Prasowa wobec idei nowego ładu informacyjnego w latach 1960–1972*, „Studia Medioznawcze” 2006, nr 1, s. 54–61; R. Piasecka-Strzelec (oprac., przedm., wpraw.), *W służbie propagandy: Polska Agencja Prasowa w latach 1944–1972: wybór dokumentów i biuletynów*, Kielce 2007; J. Gaj, *Ku niezależności politycznej: Polska Agencja Prasowa w ostatnim piętnastoleciu*, „Studia Medioznawcze” 2007, nr 4, s. 120–136; R. Piasecka-Strzelec, *Polskie Agencje Prasowe w latach 1944–1972. Upowszechnianie i reglamentacja informacji, działalność propagandowa*, Kielce 2012; R. Piasecka-Strzelec, *Od Polskiej Agencji Telegraficznej do agencji elektronicznych. Ewolucja agencji prasowych w Polsce w latach 1918–2014*, [w:] *Społeczne i historyczne konteksty funkcjonowania mediów*, red. M. Kaczmarczyk i in., Sosnowiec 2015, s. 47–64; R. Piasecka-Strzelec, *Medialny obraz rzeczywistości w serwisach polskich agencji informacyjnych*, [w:] *Język a media. Zjawiska komunikacyjne we współczesnych mediach*, red. B. Skowronek i in., Kraków 2015, s. 243–256; R. Piasecka-Strzelec, *Przekształcenia i zmiany w agencjach informacyjnych w Polsce*, „Studia Medioznawcze” 2016, nr 3, s. 93–105.

⁷ *Polska Agencja Prasowa miała 3,2 mln zł straty w 2017 roku. Wzrosła liczba zatrudnionych*, <https://www.wirtualnemedi.pl/artukul/polska-agencja-prasowa-wyniki-finansowe-w-2017-roku> [dostęp: 27.07.2018].

⁸ R. Piasecka-Strzelec, *Przekształcenia i zmiany w agencjach informacyjnych w Polsce...*, s. 94.

W dobie tabloidyzacji mediów oraz rozszerzania się paradygmatu gatunkowego infotainment serwis Polskiej Agencji Prasowej cechuje wysoki poziom kultury newsów. Badania przeprowadzone przez autorkę [...] w latach 2014–2015 pozwalają stwierdzić, że wbrew dominującej tendencji do łączenia informacji z rozrywką agencja prezentuje zrównoważony obraz rzeczywistości społeczno-politycznej, który pozostaje w zgodzie z paktem faktograficznym⁹.

Dla celów niniejszej pracy przypomnieć warto ważne zmiany technologiczne wprowadzane sukcesywnie w agencji w latach dziewięćdziesiątych. Kompletna modernizacja techniczna była jednym z filarów procesu zmiany wizerunku PAP. Zmiany w zakresie technologii obejmowały kolejno: uruchomienie transmisji satelitarnej serwisów agencji (1993); zastosowanie technologii umożliwiającej elektroniczne udostępnianie tekstów i baz danych (1994), wdrożenie cyfrowej technologii tworzenia i udostępniania serwisów fotograficznych (1994), wprowadzenie systemu edytorskiego „Typlan” (1996), następnie systemu „Kwazar” i w 2009 roku „Tryton”; rozpoczęcie nadawania serwisów dla dostawców internetowych (1999)¹⁰. Prowadzone przez PAP działania wciąż na bieżąco udoskonalają jej funkcjonowanie w sieci. Obecność agencji informacyjnej w Internecie wymaga zmian w funkcjonowaniu i dostosowanie się do potrzeb wspomnianego wcześniej społeczeństwa informacyjnego. W związku z tym agencje informacyjne przekształciły się w e-agencje. Zaznaczyła to i zdefiniowała Renata Piasecka-Strzelec. Badaczka wskazuje, że współcześnie następuje zanik tradycyjnych agencji prasowych, zastępowanych przez e-agencje, które definiuje ona jako:

Nowoczesną postać agencji informacyjnych wykorzystującą Internet do dystrybucji swoich produktów i usług, a także – jako sposób na dotarcie do nowych odbiorców, zdolna do przekazywania wszystkich elementów usług multimedialnych (tekst, obraz, wideo, dźwięk)¹¹.

Portal informacyjny Polskiej Agencji Prasowej jest skierowany do „użytkowników Internetu, którzy cenią sobie bezstronne i rzetelne informacje”¹². Według danych zawartych na stronie internetowej składa się on z depeusz opracowanych w PAP, poddanych określonej selekcji. W przestrzeni wirtualnej PAP istnieje już od 1994 roku, a swój serwis internetowy uruchomiła wcześniej niż amerykańska

⁹ Tamże, s. 95.

¹⁰ Witryna Polskiej Agencji Prasowej, *Historia PAP*, <http://www.pap.pl/o-agencji/historia-pap> [dostęp: 19.01.2018].

¹¹ R. Piasecka-Strzelec, *Metody i techniki upowszechniania informacji przez współczesne polskie agencje informacyjne*, „*Studia Medioznawcze*” 2014, nr 3, s. 56.

¹² Witryna internetowa Polskiej Agencji Prasowej, <http://www.pap.pl/pap-pl/> [dostęp: 19.01.2018].

Associated Press, jedna z największych na świecie agencji prasowych¹³. Na stronie internetowej zamieszczane są informacje, sondy, zbiory fotografii oraz materiały wideo związane z Polską oraz światem. Przynoszą wiadomości polityczne, sportowe, gospodarcze, dotyczące nauki oraz zbierające różnego typu miscellanea. Jak podaje strona internetowa PAP:

Informacje z serwisów PAP docierają łącznie do 96,5% użytkowników polskiego internetu – za pośrednictwem mediów internetowych, zarówno ogólnopolskich czy lokalnych, jak i portali specjalistycznych (wg Megapanel PBI/Gemius)¹⁴.

Portal PAP obejmuje wiadomości zgrupowane w następujących kategoriach: kraj, świat, gospodarka, sport, nauka, kultura, zdrowie, ciekawostki, kraje świata. Serwisy Polskiej Agencji Prasowej dostępne online dzielą się na trzy kategorie. Pierwsza z nich obejmuje serwisy informacyjne, a wśród nich wymieniane są: *Codzienny Serwis Informacyjny*, *English News Service*, *Newslettery*, *Kalendarium*, *Biznes*, *Serwisy Tematyczne*, *Aplikacje*. Kolejna kategoria to serwisy multimedialne obejmujące: *Codzienny Serwis Fotograficzny*, *Bazę Zdjęć*, *Pakiety Informacyjne*, *Infografikę*, *Wideo*. Trzecia grupa to serwisy ogólnodostępne, w której znajdują się następujące witryny: samorząd.pap.pl (Serwis Samorządowy PAP), biznes.pap.pl (Serwis Ekonomiczny PAP), infostrefa.com (serwis dotyczący rynku kapitałowego, jest spółką należącą do PAP i Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie), naukawpolsce.pap.pl (serwis popularyzujący naukę polską), dzieje.pl (portal historyczny), centrumprasowe.pap.pl (serwis udostępniający bezpłatne materiały prasowe dla mediów). Warto w tym miejscu skrótowo scharakteryzować jeden z wybranych serwisów PAP. Według informacji zamieszczonych na stronie internetowej agencji:

Codzienny Serwis Informacyjny PAP (CSI) to około 1000 depeš agencyjnych, które każdego dnia opracowywane są i publikowane przez 250 doświadczonych dziennikarzy PAP w całej Polsce i w kilkudziesięciu krajach świata. Oprócz informacji własnych, PAP przekazuje również depeše światowych agencji prasowych (takich jak Reuters, AFP, DPA czy AP). CSI zapewnia pełen przegląd wydarzeń oraz bieżących tematów krajowych i zagranicznych, o istotnym znaczeniu dla Polski, Europy i świata z każdego zakresu: polityki, gospodarki, prawa, kultury, nauki i edukacji, życia społecznego, sportu¹⁵.

Z kolei wśród multimedialnych serwisów przybliżyć można *Codzienny Serwis Fotograficzny PAP*, który obejmuje zdjęcia dokumentujące wydarzenia z kraju i ze

¹³ R. Piasecka-Strzelec, *Metody i techniki upowszechniania informacji przez współczesne...*, s. 56.

¹⁴ Witryna internetowa Polskiej Agencji Prasowej, <http://www.pap.pl/codzienny-serwis-informacyjny/> [dostęp: 19.01.2018].

¹⁵ Witryna internetowa Polskiej Agencji Prasowej, <http://www.pap.pl/codzienny-serwis-informacyjny/> [dostęp: 5.12.2017].

świata. Każdego dnia do bazy dodawanych jest około tysiąca fotografii dotyczących polityki, wydarzeń kulturalnych, sportowych, gospodarczych oraz obejmujących różnorodne ciekawostki. Serwis zawiera zdjęcia autorstwa fotoreporterów PAP oraz agencji fotograficznej EPA. Uzupełnieniem zbiorów fotograficznych jest serwis *Infografika*, w którym prezentowane są informacje oraz dane PAP przedstawione w postaci statycznych grafik, animacji 3D oraz grafik interaktywnych.

Jak wynika ze słów Peter'a Kropsch'a, dyrektora Deutschen Presse-Agentur, w przeszłości pełniącego także funkcję prezesa Europejskiego Stowarzyszenia Agencji Prasowych EANA i Austriackiej Agencji Prasowej APA, we współczesnym świecie rozwój Internetu wymusza pewne rodzaje działalności na agencjach informacyjnych:

[...] musimy raportować wszystkie wydarzenia natychmiast – z myślą o naszych klientach internetowych. Rośnie też rola multimedii. W najbliższych latach nie będą już miały racji bytu agencje produkujące wyłącznie teksty bez ilustracji. Zdjęcia są niesłychanie ważne dla portali, bo to dzięki nim mogą zdobywać sporo kliknięć. Gazeta do tekstu opisującego jedno wydarzenie może dać jedno zdjęcie. W portalu nie ma żadnych limitów, bo tzw. slide-shows przyciągają czytelników i generują kliki. Bardzo ważną rolę odgrywają też w naszych zasobach materiały wideo¹⁶.

Portal internetowy Polskiej Agencji Prasowej dostępny jest bezpłatnie w formie online, jednakże obejmuje tylko pewną część zawartości różnych serwisów PAP. Pełne wersje dostępne są tylko po zawarciu odpowiedniej umowy z agencją prasową. Wspomnieć należy, że wśród aplikacji dostępnych na urządzeniach mobilnych z Androidem (wersja 2.1, 2.3, 4.0 i nowsze)¹⁷ znajdują się także wersje serwisów Polskiej Agencji Prasowej: *PAP News* (dostępna w języku polskim i angielskim), *Informacje PAP* (obejmuje depeche maksymalnie z 7 ostatnich dni), *Serwis Ekonomiczny PAP*, *Nauka w Polsce*. W przypadku aplikacji *Informacje PAP* podano, że logowanie do pełnej wersji możliwe jest tylko dla pracowników z firm czy też instytucji, które podpisały umowę na dostęp do *Codziennego Serwisu Informacyjnego* z Polską Agencją Prasową S.A.¹⁸ Pozostałe aplikacje dostępne są bezpłatnie i zawierają wyselekcjonowane informacje, pochodzące z serwisów PAP.

Zanim analizie poddana zostanie zawartość portalu warto przytoczyć podstawowe statystyki związane ze współczesnym polskim bibliotekarstwem i czytelnictwem pozwalające szerzej spojrzeć na rodzaj zagadnień poruszanych przez Polską Agencję Prasową. Zgodnie z danymi zebranymi przez Główny Urząd Statystyczny w 2016 roku w kraju działalność biblioteczną prowadziło 9567 księżnic

¹⁶ P. Kropsch, rozm. przepr. Lemańska M., *Internet zmienia agencje prasowe*, „Rzeczpospolita” 2013, nr 286, s. B. 10.

¹⁷ Dane na dzień 28.12.2017.

¹⁸ *Informacje PAP*, aplikacja mobilna w sklepie Google Play: <https://play.google.com/store/apps/details?id=org.pap.papbiznes&hl=pl> [dostęp: 20.01.2018].

i placówek biblioteczno-informacyjnych (dane na 31.12.2016)¹⁹. Zaznaczyć trzeba, że w liczbie tej mieszczą się placówki publiczne (7984), pedagogiczne (272), naukowe (938), fachowe (302), fachowo-beletrystyczne (53), należące do ośrodków INTE (21) oraz biblioteki Towarzystw Naukowych (12). Wśród opracowań statystycznych wyraźnie wskazuje się, że istnieje trend do zmniejszania liczby bibliotek, gdyż w okresie 2014–2016 w Polsce ubywało 245 bibliotek. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach bibliotekarskich to 16 437 osób, spośród nich część posiada wykształcenie bibliotekarskie (8 tys. osób), a pozostali legitymują się wykształceniem średnim. Jeśli chodzi o wielkość zasobów bibliotecznych to w księżnicach mieści się ponad 128 milionów zbiorów, a zdecydowana większość z nich (ponad 98%) to książki. Zgodnie z badaniami czytelnictwa przeprowadzonymi przez Bibliotekę Narodową 37% respondentów przeczytało w 2016 roku co najmniej jedną książkę, a 10% z nich to czytelnicy intensywni, którzy sięgnęli po siedem i więcej książek w badanym okresie. Informację o tym, że nie zakupiono ani jednej książki w 2016 roku podało 66% ankietowanych. Źródła pozyskania lektury w 2016 roku to przede wszystkim wypożyczenie książki lub otrzymanie jej od znajomych, a na dalszym miejscu uplasowały się biblioteki, w tym biblioteki publiczne. Powyższe dane wskazują ogólny obraz statystyczny bibliotekarstwa w Polsce.

Do badania wykorzystano bezpłatny portal PAP dostępny pod wspomnianym już adresem internetowym www.pap.pl. Znajduje się tam prosta wyszukiwarka (bez opcji wyszukiwania zaawansowanego), która obejmuje niewielką część zawartości serwisów PAP. Sprofilowane przeszukiwanie ogólnodostępnego portalu poprzez znajdującą się na stronie internetowej wyszukiwarkę jest utrudnione, a objęcie całości wyników przysparza szereg problemów. Jak wcześniej wspomniano frazy wyszukiwawcze wpisywane w wyszukiwarkę serwisu pochodzą z języka naturalnego i według przeprowadzonego badania przeszukują całość tekstów pod kątem wpisanego wyrażenia wyszukiwawczego. To samo wyrażenie w lekko zmienionej formie pokazuje różne wyniki (zob. tabela 1), których nie da się filtrować w sposób automatyczny. Oprócz tego teksty opisane są tagami, których liczba przeciętnie wynosi od jednego do pięciu. Dla zagadnień z zakresu bibliotekarstwa najczęściej dodawanym tagiem jest wyrażenie „biblioteki i muzea”, które na dzień 26 lipca 2018 roku obejmowało 138 326 wyników. Aby dokonać odpowiedniej selekcji materiału do badania należało wpisać kolejne hasła wyszukiwawcze

¹⁹ Dane statystyczne dotyczące stanu bibliotek i czytelnictwa przytoczone za następującymi opracowaniami: *Stan bibliotek w Polsce w 2015 roku*, oprac. B. Budyńska, M. Jezierska, <http://www.bn.org.pl/aktualnosci/1291-stan-bibliotek-w-polsce-2015.-wybrane-dane-i-wskazniki.html> [dostęp: 15.01.2019]; *Biblioteki publiczne w 2016 roku*, oprac. Urząd Statystyczny w Krakowie, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/kultura/biblioteki-publiczne-w-2016-r-,14,1.html> [dostęp: 15.01.2019]; B.M. Morawiec, *Raport: Stan bibliotek w Polsce w 2016 roku*, <http://lustrbiblioteki.pl/2017/09/raport-stan-bibliotek-polsce-2016-roku/> [dostęp: 15.01.2019]; I Koryś. i in., *Stan czytelnictwa w Polsce w 2016 roku*, <http://www.bn.org.pl/aktualnosci/1338-czytelnictwo-polakow-2016-%E2%80%93-raport-biblioteki-narodowej.html> [dostęp: 15.01.2018].

(modyfikując ich wersje), a następnie dokonać selekcji po zapoznaniu się z treścią. Do badania wykorzystano następujące hasła wyszukiwawcze: biblioteka (506 wyników) oraz biblioteki (3694). Łącznie pozwoliło to uzyskać 4200 wyników. Pominięto natomiast wyniki wyszukiwania tych haseł w następującym brzmieniu: bibliotek (369), bibliotekom (46), bibliotekami (4 wyniki). Po wpisaniu wybranych do badania haseł stwierdzić można, że wyniki obejmują wiadomości z lat 2015–2017. Każdy z wyłonionych materiałów oznaczony jest określonymi tagami, przy zdecydowanej większości tekstów dodany jest tag „biblioteki i muzea”, który łączy zagadnienia z dwóch różnych zakresów tematycznych. Połączenie w jednym tagu bibliotek i muzeów skutkuje tym, część materiałów dotyczy wyłącznie problematyki koncentrującej się wokół bibliotekarstwa lub też muzealnictwa. Odszukano trzy teksty otagowane hasłem „biblioteki i muzea”, który łączyły te dwa zagadnienia. Były to materiały dotyczące projektów ustaw, m.in. ustawy o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego. Jednakże głównym problemem była sama ustawa, nie działalność bibliotek czy muzeów, choć zostały one skróto w kontekście ustawy wymienione²⁰. Z powyższych powodów należało każde wyszukiwanie poddać filtrowaniu i selekcji eksperckiej, bez użycia pomocy narzędzi automatycznych, które niedostępne są w bezpłatnej wyszukiwarce. Materiały ograniczono do języka polskiego. Uzyskane teksty poddano dalszej selekcji, badając zawartość treściową oraz odrzucając wyniki zdublowane, często wielokrotnie. Wskazać należy, że te same wiadomości w wynikach wyszukiwania pokazywane są niejednokrotnie po kilka razy, co zależy również od tego w ilu serwisach je opublikowano. Po dokonaniu selekcji materiałów zdublowanych lub obejmujących zakresem zagadnienia tylko w niewielkim stopniu związane z bibliotekami utworzono listy publikacji, w których minimum jeden akapit poświęcono bibliotekom. Wyłonioną w ten sposób liczbę 141 tekstów ograniczono ponownie, tym razem do 87 publikacji, które w całości lub też w większej części poświęcone są działalności bibliotek lub promocji czytelnictwa. Wyselekcjonowane 87 publikacji można podzielić według grup tematycznych i według miejscowości. W wyniku analizy, która obejmowała selekcję i wybór materiału, nadanie publikacjom haseł oraz wyłonienie kategorii treściowych z jednoczesnym obliczeniem częstotliwości występowania poszczególnych tematów, opracowano zestawienia tabelaryczne. Pierwsze obejmuje kategorie treściowe występujące w obrębie wyselekcjonowanych tekstów wyszukanych według hasła „biblioteka” (tabela 2), drugie wskazuje miasta, w których znajdują się najliczniej wzmiankowane księżnice (tabela 3). Analizując wyselekcjonowany materiał utworzono 16 kategorii treściowych, do tabeli nr 2 włączono kategorie obejmujące swoim zasięgiem minimum 3% analizowanych tekstów. Resztę materiału uwzględniono w rubryce „Pozostałe”.

²⁰ *Wszystkie kluby poparły ułatwienie dostępu do informacji publicznej*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,462340,sejm-wszystkie-kluby-poparly-ulatwienie-dostepu-do-informacji-publicznej.html> [dostęp: 15.01.2018].

Najczęściej omawianym zagadnieniem w zbiorze badanych dokumentów było budownictwo i wyposażenie bibliotek. Informacje agencyjne dotyczyły zarówno powstawania nowych budynków bibliotecznych, jak i remontów czy rewitalizacji istniejących. Łącznie tematyka związana z budynkami bibliotecznymi objęła 16% wszystkich relacji. Najwięcej z nich dotyczyło bibliotek publicznych z Warszawy, Białegostoku, Władysławowa, Rudy Śląskiej, Sopotu, Rumi, Płocka. Pozostałe publikacje z tego zakresu omawiały budynki bibliotek naukowych ze Szczecina, Łodzi. Pojawiła się również informacja o gmachu biblioteki klasztornej z Krakowa. Książnice publiczne w większości omawiano z powodu oddania do użytku nowego gmachu lub remontu dotychczas używanego lokalu. W zestawieniu wyróżniają się placówki w Rumii (Stacja Kultura – międzynarodowa nagroda za projekt wnętrz) oraz Płocku (Książnica Płocka – rewitalizacja ogrodu i utworzenie czytelnicy „pod chmurką” ze środków unijnych). Prezentowane przez PAP publikacje dotyczące budownictwa i wyposażenia bibliotek omawiają najnowocześniejsze projekty, budowlę nagradzane i powstałe z funduszy rządowych lub unijnych.

Wśród informacji PAP dotyczących budynków bibliotek publicznych pojawiły się wiadomości dotyczące projektu Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rumii – Stacja Kultura. Placówka powstała na dworcu kolejowym w Rumii (woj. pomorskie) i w 2016 roku uznano ją za najpiękniejszą na świecie w międzynarodowym konkursie *Library Interior Design Awards* w kategorii „Single Space Design”. Książnica otrzymała nagrodę za najlepiej zaprojektowane wnętrza biblioteczne. Trzypoziomowa biblioteka o powierzchni 1 tys. m² zajmuje większą część budynku dworca w Rumii. Oprócz wypożyczalni i czytelnicy posiada również pracownię plastyczną, fotograficzną i sale konferencyjne. Placówka powstała w 2014 roku dzięki rządowemu programowi „Biblioteka+Infrastruktura bibliotek” 2011–2015. Książnicę wybudowano zgodnie z projektem pracowni Sikora Wnętrza²¹. Kolejną placówką publiczną, która wyróżniła się spośród pozostałych jest Książnica Płocka, która w 2015 roku oddała do użytku zrewitalizowany ogród. W ramach odnowy otoczenia w ogrodzie powstały nowoczesne aranżacje z alejkami spacerowymi, miejscami do odpoczynku oraz granitowymi głazami z fragmentami poezji Władysława Broniewskiego, patrona placówki. Jak podaje PAP:

Rewitalizację ogrodu Książnicy Płockiej przeprowadzono przy okazji remontu zażytkowego gmachu biblioteki, w tym elewacji zewnętrznej i pokrycia dachu. Koszt przedsięwzięcia to ponad 839 tys. zł, z czego 713 tys. zł pochodzi ze środków unijnych poprzedniej jeszcze perspektywy finansowania na lata 2007–13. Pozostałą część funduszy przekazał Urząd Miasta Płocka²².

²¹ *Biblioteka na dworcu w Rumii najpiękniejsza na świecie*, <http://www.pap.pl/aktualnosc/news,510238,biblioteka-na-dworcu-w-rumii-najpiekniejsza-na-swiecie.html> [dostęp: 15.01.2019].

²² Witryna internetowa Polskiej Agencji Prasowej, <http://www.pap.pl/aktualnosc/swiat/news,414223,ksiaznica-plocka-z-ogrodem-zaaranzowanym-na-czytelnicy-pod-chmurka.html> [dostęp: 20.01.2018].

Budynek Książnicy Płockiej zlokalizowany przy ulicy T. Kościuszki 6, przejęty został przez placówkę w 1989 roku. Eklektyczny gmach powstał w 1902 roku i początkowo służył Towarzystwu Kredytowemu Ziemiemu. Zrewitalizowany ogród dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na cieplejszą aurę przewidziano ustawienie w nim leżaków i regałów z książkami. Miejsce przeznaczono również do organizacji lekcji bibliotecznych i spotkań z czytelnikami.

Informacje o budowie lub modernizacji lokali bibliotek naukowych dostępne w wersji online portalu PAP dotyczą Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego, Centrum Informacyjno-Bibliotecznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz Biblioteki Uniwersyteckiej im. J. Giedroycia z Białegostoku. Pierwsze dwie wymienione instytucje wznowiły działalność w świeżo wyremontowanych budynkach, ostatnia placówka pojawiła się w publikacjach PAP ze względu na sprzedaż nieruchomości białostockiej uczelni i plany inwestycji środków na budowę nowego gmachu bibliotecznego.

Wśród informacji o budynkach bibliotek naukowych na szczegółowe omówienie zasługuje nowe Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, które otwarto w 2016 roku w budynku Biblioteki Uniwersytetu Medycznego. W lokalu odnowiono wnętrza oraz wyposażenie, udostępniono również nowe funkcje, niedostępne dotychczas. Wśród nowości pojawiły się możliwości samodzielnego wypożyczenia i zwrotu książek (kioski, książkomaty, wrzutnie), utworzono również strefy do nauki indywidualnej i grupowej. Lokal wyposażono w odpowiednią ilość komputerów, kopiarek i drukarek, a dostęp do całej części bibliotecznej zorganizowano całodobowo²³. Jak podaje PAP:

Strefa Wiedzy i Innowacji to pierwszy etap realizacji projektu BRaIn – Badania Rozwój Innowacje w łódzkim kampusie biomedycyny i farmacji [...] BRaIn wykorzystuje model trójkąta wiedzy i innowacji, łącząc badania, edukację i biznes w strategicznych dla woj. łódzkiego specjalizacjach z obszaru medycyny, farmacji i kosmetyków. Wartość projektu to 250 mln zł²⁴.

Jedynym nowym budynkiem biblioteki zakonnej znajdującym się w wyselekcjonowanym materiale jest lokal książnicy franciszkanów w Krakowie. W 2015 roku dobiegała końca trzyletnia budowa nowego skrzydła klasztoru franciszkanów, finansowana przez krakowską prowincję franciszkanów. Koszt całości inwestycji objął ok. 1,2 mln zł. Zbiór biblioteczny liczy ok. 100 tys. woluminów, przeważnie o tematyce filozoficznej i teologicznej. PAP w następujący sposób opisuje inwestycję:

Magazyn na książki bieżącego wypożyczenia będzie wyposażony w regały o łącznej długości 3,5 km. W nowym skrzydle klasztoru umieszczone zostanie także magazyn

²³ *Łódź/Uniwersytet Medyczny otworzył Strefę Wiedzy i Innowacji*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/konflikt-w-syrii/news,529333,lodzuniwersytet-medyczny-otworzyl-strefe-wiedzy--i-innowacji.html> [dostęp: 9.02.2018].

²⁴ Tamże.

na obiekty z Archiwum Klasztoru i Prowincji oo. franciszkanów, pracownia dla archiwisty i magazyn dla najstarszego księgozbioru inkunabułów i starodruków. W nowym budynku znajdzie również swe miejsce pracownia digitalizacji [...] oraz pracownia konserwacji obiektów papierowych i digitalizacji starodruków²⁵.

Informacje dotyczące budownictwa bibliotecznego objęły 14 publikacji. Wśród nich najwięcej związanych było z księżnicami publicznymi, trzy obejmowały biblioteki uniwersyteckie, jedna omawiała budowę placówki zakonnej. W analizowanym materiale zabrakło informacji o bibliotekach szkolnych. Publikacje przede wszystkim prezentowały dane o realizacji inwestycji, podawały nakłady, informacje o ulepszeniach oraz inwestorach. Jest to wraz z promocją i popularyzacją czytelnictwa najliczniej reprezentowana kategoria tematyczna w badanym zbiorze publikacji dostępnych online, co wskazuje zawartość tabeli 1.

Kolejną kategorię treściową obejmują publikacje dotyczące szeroko rozumianej popularyzacji czytelnictwa. Obejmują one 16% analizowanych tekstów. W zakres tej kategorii wchodzi imprezy promujące czytanie, akcje i projekty związane z zachęcaniem do lektury i odwiedzin biblioteki. Wśród badanych materiałów znaleziono 14 publikacji, które omawiają różnorodne inicjatywy biblioteczne mające na celu upowszechnienie czytelnictwa. Wszystkie realizowane były przez biblioteki publiczne z Krakowa, Katowic, Łodzi, Oświęcimia, Rybnika, Radomia, Rabki-Zdroju. Działania bibliotek charakteryzowały się sporą dozą różnorodności, wiele z nich to ciekawe, inspirujące projekty. Poniżej omówione zostaną wybrane informacje dotyczące najciekawszych inicjatyw.

Wśród działań promujących czytelnictwo opublikowano kilka tekstów dotyczących imprez organizowanych w Łodzi i Krakowie w ramach Tygodnia Bibliotek czy Nocy Bibliotek. Pomysły krakowskich księżnic omówiono dwukrotnie. Publikacje PAP wskazują, że jedną z popularniejszych inicjatyw Tygodnia Bibliotek były podróże z książką i literaturą. W 2016 roku w Łodzi zorganizowano akcję dla pasażerów Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej zatytułowaną „Pojadę – poczytam”. Standardową inicjatywę bookcrossingu, polegającą na pozostawieniu przeczytanej książki w wyznaczonym miejscu, aby kolejna osoba mogła ją bezpłatnie wypożyczyć i ponownie przekazać dalej, wzbogacono o podróż zarówno czytelnika, jak i samej publikacji. Książki pozostawiono w pociągach jeżdżących na popularnej trasie Łódź–Warszawa. Dodatkowo: „każda książka została specjalnie oznakowana. Na jej tylnej okładce znalazł się «dekalog czytelnika», a wewnątrz ankieta, w której można ocenić daną pozycję”²⁶. Akcja została zorganizowana z okazji 13. edycji

²⁵ *Dobiega końca budowa nowej biblioteki franciszkanów w Krakowie*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,451771,dobiega-konca-budowa-nowej-biblioteki-franciszkanow-w-krakowie.html> [dostęp: 9.02.2018].

²⁶ *Łódzkie/„Pojadę – poczytam” – wypożyczalnia książek w pociągach ŁKA*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,519626,lodzkie-pojade--poczytam---wypożyczalnia-ksiazek-w-pociagach-lka.html> [dostęp: 9.02.2018].

Tygodnia Bibliotek, która odbywała się pod hasłem „Biblioteka inspiruje”. Z kolei w Krakowie tego samego roku zorganizowano literacki tramwaj. Wydarzenie polegało na przejeździe zabytkowym tramwajem w towarzystwie znanych krakowskich aktorów, czytających podróżnym fragmenty książek. Podczas trasy organizowane były konkursy i quizy z nagrodami²⁷.

Ciekawymi pomysłami na promocję książki mogą pochwalić się także Katowice i Rabka-Zdrój. W 2015 roku Biblioteka Śląska z okazji świąt zorganizowała akcję „Najpiękniejszy prezent świata”, która trwała od grudnia do końca stycznia. W holu księżnicy ustawiono ogromną paczkę, w której na regałach znalazło się ponad 500 książek. Każdy czytelnik mógł wejść do wnętrza instalacji i wybrać sobie prezent. Warunkiem otrzymania upominku było zapisanie się do biblioteki. Publikacje podarowane czytelnikom pochodziły z projektu Dyskusyjne Kluby Książki i były omawiane poprzez klubowiczów podczas spotkań²⁸. Z kolei w Rabce Zdroju w 2016 roku zorganizowano 3. Międzynarodowy Festiwal Literatury Dziecięcej. Była to jedyna impreza w badanym zbiorze publikacji w całości poświęcona promocji książki i czytelnictwa dla dzieci i młodzieży. Festiwal urządzany podczas wakacji sfinansowało miasto Rabka-Zdrój, a wśród organizatorów wymieniono Miejską Bibliotekę Publiczną oraz Agencję Promocyjną OKO. Wydarzenie charakteryzowano następująco:

rabczański festiwal to wyjątkowa okazja dla osób poszukujących niebanalnego pomysłu na wakacje, które mogą być nie tylko okazją do wypoczynku, ale także do rozwoju własnej kreatywności [...] Do uzdrowiska przyjadą ludzie, którzy kochają książki i chcą twórczo spędzić wolny czas. Oprócz autorów będzie można także spotkać ilustratorów bajek i aktorów²⁹.

Kolejną wyróżniającą się inicjatywą popularyzującą czytelnictwo jest akcja Radomska Wiosna Literacka organizowana przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Radomiu. Na uwagę zasługuje fakt długiej tradycji wspomnianej imprezy, w 2016 roku zorganizowano ją po raz 39. Podczas pięciodniowego wydarzenia w mieście przygotowano recitale poetyckie, wystawę ekslibrisów oraz cykl spotkań z pisarzami i poetami. Wśród zaproszonych gości znaleźli się:

Jacek Dehnel – poeta, prozaik, uznany tłumacz literatury angielskiej, laureat Paszportu Polityki za rok 2006 za powieść „Lala”; Sylwia Chutnik – pisarka, kulturoznawczyni, działaczka społeczna, laureatka Paszportu Polityki za rok 2008 za „Kieszonkowy atlas

²⁷ *Od soboty w Krakowie atrakcje „Tygodnia Bibliotek”*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,518024,od-soboty-w-krakowie-atrakcje-tygodnia-bibliotek.html> [dostęp: 9.02.2018].

²⁸ *Biblioteka Śląska podaruje czytelnikom kilkaset książek*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,447666,biblioteka-slaska-podaruje-czytelnikom-kilkaset-ksiazek.html> [dostęp: 9.02.2018].

²⁹ *Rabka/Rozpoczął się Międzynarodowy Festiwal Literatury Dziecięcej*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/wybor-y-parlamentarne/news,556311,rabka-rozpoczal-sie-miedzynarodowy-festiwal-literatury-dzieciecej.html> [dostęp: 9.02.2018].

kobiet” oraz Włodzimierz Kowalewski – prozaik, krytyk literacki, autor m.in. powieści „Excentrycy”, na podstawie której, powstał scenariusz filmu w reżyserii Janusza Majewskiego. Wszyscy zaproszeni do Radomia twórcy byli w poprzednich latach nominowani do nagrody NIKE³⁰.

Grupę publikacji, które objęły powyżej 10% w całości analizowanych tekstów zamyka tematyka wystaw bibliotecznych. W portalu online PAP zaprezentowano ekspozycje w warszawskiej Bibliotece Narodowej, Bibliotece Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku (dwukrotnie), Bibliotece Śląskiej (trzykrotnie), Bibliotece Jagiellońskiej, Bibliotece im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego oraz Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej z Katowic. Kolejno ekspozycje dotyczyły: najciekawszych i najsłynniejszych nowości w zbiorach (Gdańsk), grafik przedstawiających dawne parki i tereny zielone oraz botaniczne starodruki (Gdańsk), pierwszych tekstów i najstarszych zabytków kultury i historii, dokumentujących początki państwa polskiego (Warszawa), książki w formie wywiadów z mieszkankami miasta, zaprezentowanej w formie wystawy (Katowice), wystawy konkursowej Śląska Fotografia Prasowa (Katowice), wystawy z okazji 1050. rocznicy chrztu Polski (Katowice), najcenniejszych zabytków historiograficznych, dotyczących dziejów Polski (Płock), nietypowych zbiorów bibliotecznych (Kraków) oraz postaci Jana Husa (Katowice). Spośród wymienionych wystaw dwie prezentowały się odmiennie w stosunku do pozostałych. Pierwsza zorganizowana została w Bibliotece Śląskiej w Katowicach w 2016 roku. Wystawa „Open Book. Zobacz i przeczytaj” pokazywała możliwość dialogu o tożsamości mieszkańców miasta oraz ich związku z otoczeniem. Znajdowały się na niej wywiady z kilkunastoma katowiczankami ujęte w formę książki, prezentowanej w formie wystawy. Projekt ekspozycji opisano następująco:

przedstawionym na planszach wywiadom towarzyszą fotografie bohaterek, wykonane przez Mirosława Miranowicza w technice mokrego kolodionu (popularna w drugiej połowie XIX w. technika polega na naświetleniu szklanej płyty w aparacie fotograficznym pokrytej warstwą kolodionu zawierającego substancję światłoczułą)³¹.

Druga z wystaw zorganizowana została przez Bibliotekę Jagiellońską w 2017 roku pod nazwą „Zbiory snów nieznanych – nietypowe zbiory BJ”. Ekspozycja prezentowała nieoczywiste zbiory znajdujące się w zasobach krakowskiej księżnicy:

w gablotach można oglądać: dziennik ciąży, figurki bohaterów dobranocek, ulotki dla osób szukających pracy, a wreszcie nawiązujące do pierwszych poważnych, dorosłych

³⁰ *Radomska Wiosna Literacka – promocja czytelnictwa i literatury*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,497369,radomska-wiosna-literacka---promocja-czytelnictwa-i-literatury.html> [dostęp: 9.02.2018].

³¹ *Niecodzienna książka o katowiczankach w formie wystawy*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,466181,niecodzienna-ksiazka-o-katowiczankach-w-formie-wystawy.html> [dostęp: 9.02.2018].

zakupów: mieszkania i samochodu instrukcje obsługi samochodów fiat 126 p i syreny 105, kartki na benzynę z 1988 r. i katalog IKEI. Znakiem, że weszliśmy w wiek podeszły są m.in. informator, gdzie leczyć się bezpłatnie, pocztówka z uzdrowiska w Ciechocinku oraz krzyżówki³².

Pozostałe kategorie tematyczne wymienione w tabeli 1 koncentrują się wokół wyników badań czytelnictwa Biblioteki Narodowej, najrozmaitszych konkursów organizowanych przez biblioteki publiczne, postępów w pracach digitalizacyjnych bibliotek cyfrowych i wzroście ilości publikacji w formie cyfrowej, konserwacji cymeliów, zakupów cennych i unikatowych pozycji do zbiorów bibliotecznych, informacji o znaczących darowiznach, powrotu do instytucji macierzystych unikatowych dzieł uznanych dotychczas za zaginione, zakupów e-booków oraz dostępu do platformy IBUK LIBRA dla bibliotek publicznych i szkolnych, organizacji przez biblioteki koncertów, łączenia bibliotek publicznych z innymi instytucjami kultury w Olsztynie i województwie warmińsko-mazurskim, informacji o zmianach na stanowisku dyrektora biblioteki (Książnica Podlaska) oraz śmierci długoletniego dyrektora Biblioteki Narodowej – Michała Jagiełły. Pozostałe publikacje poruszały kwestie z zakresu bieżącej działalności bibliotek publicznych, a wśród nich jedna dotyczyła zagadnień związanych z funkcjonowaniem księżnicy naukowej (informacje o likwidacji części księgozbioru połączonych bibliotek Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Wydziału Filozofii i Socjologii UW i Polskiego Towarzystwa Filozoficznego). Wśród pozostałych publikacji jedna dotyczyła również promocji książki wydanej przez bibliotekę (Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Gdańsku).

Spśród wszystkich analizowanych publikacji trzy dotyczyły bibliotek zagranicznych. Jedna z 2015 roku omawiała prace Biblioteki Kongresu z Waszyngtonu, przygotowującej do digitalizacji zbiorów poloników, które obejmowały 111 tomów z życzeniami mieszkańców Polski dla Amerykanów podpisanymi w 1926 roku z okazji 150. rocznicy niepodległości Stanów Zjednoczonych³³. Drugi materiał opublikowano w październiku 2015 roku. Dotyczył on darowizn polskich pisarzy i poetów dla Tate Streatham Library³⁴. Ostatni tekst z 2017 roku podawał informację o nadaniu Polskiej Bibliotece Medycznej w Kijowie imienia prof. Zbigniewa Religi³⁵.

³² „Zbiory snów nieznanych” – wystawa nietypowych zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej, <http://www.pap.pl/aktualnosci/news,926545,zbiory-snow-nieznanych---wystawa-nietypowych-zbiorow-biblioteki-jagiellońskiej.html> [dostęp: 9.02.2018].

³³ *Unikalne zbiory życzeń Polaków dla USA z 1926 r. będą zdigitalizowane*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,446692,unikalne-zbiory-zyczen-polakow-dla-usa-z-1926-r-beda-zdigitalizowane.html> [dostęp: 9.02.2018].

³⁴ *Polskie książki w jednej z najstarszych londyńskich bibliotek*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,412590,polskie-ksiazki-w-jednej-z-najstarszych-londyńskich-bibliotek.html> [dostęp: 9.02.2018].

³⁵ *Karczewski: życzę Ukrainie, by szła drogą wyznaczoną przez profesora Religę*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,1122543,karczewski-zycze-ukrainie-by-szla-droga-wyznaczona-przez-profesora-relige.html> [dostęp: 9.02.2018].

Dzięki zestawieniu można utworzyć panoramę zagadnień bibliotekarskich poruszanych na łamach ogólnopolskich mediów, przede wszystkim dostępnych online. Podstawowe zadania bibliotek wszystkich typów koncentrują się wokół gromadzenia, opracowania i udostępniania zasobów. Spośród zagadnień tej klasycznej triady najliczniej reprezentowana jest problematyka z zakresu udostępniania zbiorów: informacje o budynkach, wystawach. Z zakresu nabywania materiałów bibliotecznych najczęściej wspomina się o zakupach dzieł cennych i nietypowych oraz znaczących darowiznach. Wymiana międzybiblioteczna czy egzemplarz obowiązkowy nie pojawiły się wśród badanych publikacji.

Zauważyć można, że wśród problemów pojawiających się w badanych doniesieniach nie pojawiają się zagadnienia dotyczące zatrudniania pracowników, opracowania zbiorów, pensji bibliotekarzy czy zmian w strukturze organizacyjnej. Szczegółowe kwestie z tego zakresu mogły zostać uznane za zbyt specjalistyczne i dotyczące zbyt małej grupy zainteresowanych, by wzbudzić ciekawość czytelnika.

Prezentowane najliczniej w wersji online kategorie treści dotyczące działalności bibliotek związane są z funkcją użytkową ksiąźnic i tym co usprawnia korzystanie z nich. Kolejne materiały popularyzują książkę i czytelnictwo oraz starają się zachęcić do odwiedzin w bibliotece. Wśród analizowanych tekstów zdecydowana większość dotyczyła działalności bibliotek publicznych (zarówno miejskich jak i wojewódzkich). Najczęściej omawiano działalność ksiąźnic z dużych miast, prym wiodą Warszawa, Katowice i Kraków. Pozostałe miejscowości pojawiały się jedno- lub dwukrotnie rozbudowując panoramę lokalizacji do: Barcina, Olsztyna, Płocka, Poznania, Rabki-Zdroju, Radomia, Rumi, Rudy Śląskiej, Rybnika, Sopotu, Świętochłowic, Tarnobrzegu, Władysławowa, Wrocławia.

Należy zwrócić uwagę, że biblioteki poświęcone najmłodszym czytelnikom oraz akcje biblioteczne promujące czytelnictwo i literaturę dla dzieci i młodzieży pojawiały się rzadko. Jeden tekst poświęcono zbiorce książek dla bibliotek szpitalnych funkcjonujących przy oddziałach dziecięcych³⁶, a drugi informował o możliwości finansowania zakupów nowości przez biblioteki szkolne w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa³⁷. Najczęściej informacje z tego zakresu podawane były przy okazji innych działań dedykowanych dorosłym. Na łamach portalu PAP teksty obejmujące zagadnienia biblioteczne nie dotyczyły również w ogóle zatrudnienia i wykształcenia pracowników bibliotek. Jeden raz poruszono kwestię objęcia stanowiska dyrektora biblioteki. Słabym zainteresowaniem cieszył się również temat promocji konkretnych tytułów książkowych oraz publikacji wydawanych przez biblioteki (2 teksty).

³⁶ *Wielka zbiórka książek dla dzieci w szpitalach*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/news,-509706,wielka-zbiorka-ksiazek-dla-dzieci-w-szpitalach.html> [dostęp: 9.02.2018].

³⁷ *MEN. Do 20 listopada czas na wnioski o dofinansowanie zakupów do bibliotek*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,414290,men-do-20-listopada-czas-na-wnioski-o-dofinansowanie-zakupow-do-bibliotek.html> [dostęp: 9.02.2018].

Po dokonaniu selekcji materiałów zgodnie z kryteriami wyszukiwania pozostało 87 tekstów do badania. Jednakże szczegółowa analiza pokazuje, że problematyka w nich podjęta ukazuje dość szerokie spektrum działalności bibliotek. Zastanawiać może raczej fakt niskiej częstotliwości publikacji tych materiałów. Być może wynika to z kilku czynników. Po pierwsze bezpłatna baza tekstów PAP udostępnia tylko wybrane treści. Kolejnym powodem (być może znaczącym) może być słaba współpraca bibliotek z mediami. Następnego powodu można upatrywać w fakcie, że wiele instytucji samodzielnie publikuje informacje o działalności i odniesionych sukcesach, zwłaszcza na swoich profilach społecznościowych i nie ma potrzeby promowania się na skalę ogólnopolską, działając raczej lokalnie i regionalnie. Ostatnim czynnikiem może być także fakt, że najbardziej interesujące dla nieco liczniejszej części społeczeństwa informacyjnego wydarzenia z działalności bibliotek niestety nie odbywają się tak często, jak można byłoby oczekiwać.

Tabela 1. Liczba wyników dla poszczególnych haseł wyszukiwawczych wpisanych w wyszukiwarce ogólnodostępnego portalu PAP

Zagadnienie	Hasło wyszukiwawcze	Liczba wyników
Bibliotekarstwo	Biblioteki	3 694
	Biblioteka	506
	Bibliotek	369
	Bibliotekom	46
	Bibliotekami	4
	Bibliotekarstwo	0
	Bibliotekoznawstwo	2
Teatry	Teatr	2 477
	Teatry	350
	Teatralny	486
Opery	Opera	383
	Opery	541
	Operowy	33
Muzea	Muzeum	6 662
	Muzea	3 500
	Muzealny	88
Kultura	Kultura	5 007
	Kultury	10 045
	Kulturą	653
Sztuka	Sztuka	1 987
	Sztuki	4 886
	Sztuką	521

Źródło: Badania własne na podstawie ogólnodostępnej wyszukiwarki portalu PAP dostępnej na stronie: <http://www.pap.pl/>, stan na 26.07.2018

Tabela 2. Kategorie treściowe wyselekcjonowanych tekstów

Kategorie treściowe	Wskaźnik procentowy informacji w całości analizowanych materiałów
Budownictwo i wyposażenie	16%
Promocja i popularyzacja czytelnictwa	16%
Wystawy	13%
Badania czytelnictwa	7%
Konkursy i plebiscyty	7%
Digitalizacja	6%
Darowizny	5%
Biblioteki cyfrowe	4%
Konserwacja zbiorów	3%
Zakupy	3%
Dzieła zaginione	3%
E-booki	3%
Organizacja koncertów	3%
Łączenie bibliotek z instytucjami kultury	3%
Pracownicy	3%
Pozostałe	5%

Źródło: badania własne na podstawie ogólnodostępnej wersji portalu Polskiej Agencji Prasowej na stronie: <http://www.pap.pl/>

Tabela 3. Procentowa liczba dotycząca miejscowości, w których znajdują się najczęściej pojawiające się w PAP biblioteki

Miejscowość, w której znajduje się biblioteka	Wskaźnik procentowy w całości analizowanych materiałów w stosunku do wszystkich miejscowości
Warszawa	18%
Katowice	17%
Kraków	14%
Gdańsk	6%
Białystok	5%

Źródło: badania własne na podstawie ogólnodostępnej wersji portalu Polskiej Agencji Prasowej na stronie: <http://www.pap.pl/>

Bibliografia

85 lat Polskiej Agencji Prasowej, Warszawa 2004.

Biblioteka na dworcu w Rumi najpiękniejsza na świecie, <http://www.pap.pl/aktualnosci/news,510238,biblioteka-na-dworcu-w-rumi-najpiekniejsza-na-swiecie.html> [dostęp: 15.01.2019].

- Biblioteka Śląska podaruje czytelnikom kilkaset książek*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,447666,biblioteka-slaska-podaruje-czytelnikom-kilkaset-ksiazek.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Biblioteki publiczne w 2016 roku*, oprac. Urząd Statystyczny w Krakowie, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/kultura/biblioteki-publiczne-w-2016-r-,14,1.html> [dostęp: 15.01.2019].
- Ciborska E., *Polska Agencja Prasowa (tradycja i współczesność)*, „Rocznik Historii Prasy Polskiej” 1998, z. 1–2.
- Dobiega końca budowa nowej biblioteki franciszkanów w Krakowie*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,451771,dobiega-konca-budowa-nowej-biblioteki-franciszkanow-w-krakowie.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Dwadzieścia lat Polskiej Agencji Prasowej. PAP 1944–1964*, Warszawa 1965.
- Dwadzieścia pięć lat Polskiej Agencji Prasowej PAP*, Warszawa 1970.
- Gaj J., *Ku niezależności politycznej: Polska Agencja Prasowa w ostatnim piętnastolecu*, „Studia Medioznawcze” 2007, nr 4.
- Grabowski W., *Polska Agencja Telegraficzna 1918–1991*, Warszawa 2005.
- <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,1122543,karczewski-zycze-ukrainie-by-szladroga-wyznaczona-przez-profesora-relige.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Informacje PAP*, aplikacja mobilna w sklepie Google Play: <https://play.google.com/store/apps/details?id=org.pap.papbiznes&hl=pl> [dostęp: 20.01.2018].
- Karczewski: życzeń Ukrainie, by szła drogą wyznaczoną przez profesora Religę*, <https://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news> [dostęp: 9.02.2018].
- Koryś I. [i in.], *Stan czytelnictwa w Polsce w 2016 roku*, <http://www.bn.org.pl/aktualnosci/1338-czytelnictwo-polakow-2016-%E2%80%93-raport-biblioteki-narodowej.html> [dostęp: 15.01.2018].
- Kropsch P., rozm. przepr. Lemańska M., *Internet zmienia agencje prasowe*, „Rzeczpospolita” 2013, nr 286, s. B. 10
- Łódź/Uniwersytet Medyczny otworzył Strefę Wiedzy i Innowacji*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/konflikt-w-syrii/news,529333,lodzuniwersytet-medyczny-otworzyl-strefe-wiedzy-i-innowacji.html> [dostęp: 9.02.2018].
- MEN: do 20 listopada czas na wnioski o dofinansowanie zakupów do bibliotek*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,414290,men-do-20-listopada-czas-na-wnioski-o-dofinansowanie-zakupow-do-bibliotek.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Morawiec B.M., *Raport: Stan bibliotek w Polsce w 2016 roku*, <http://lustrobiblioteki.pl/2017/09/raport-stan-bibliotek-polsce-2016-roku/> [dostęp: 15.01.2019].
- Niecodzienna książka o katowiczankach w formie wystawy*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,466181,niecodzienna-ksiazka-o-katowiczankach-w-formie-wystawy.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Od soboty w Krakowie atrakcje „Tygodnia Bibliotek”*, <http://www.pap.pl/aktualnosci/swiat/news,518024,od-soboty-w-krakowie-atrakcje-tygodnia-bibliotek.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Olszański L., *Media i dziennikarstwo internetowe*, Warszawa 2012.
- Piasecka-Strzelec R. (oprac., przedm., wpraw.), *W służbie propagandy: Polska Agencja Prasowa w latach 1944–1972: wybór dokumentów i biuletynów*, Kielce 2007.
- Piasecka-Strzelec R., *Działalność Biura Ogłoszeń i Reklam Polskiej Agencji Prasowej w latach 1945–1948*, „Zeszyty Prasoznawcze” 2001, nr 1/2, s. 93–99.

- Piasecka-Strzelec R., *Medialny obraz rzeczywistości w serwisach polskich agencji informacyjnych*, [w:] *Język a media. Zjawiska komunikacyjne we współczesnych mediach*, red. B. Skowronek i in., Kraków 2015.
- Piasecka-Strzelec R., *Metody i techniki upowszechniania informacji przez współczesne polskie agencje informacyjne*, „*Studia Medioznawcze*” 2014, nr 3, s. 56.
- Piasecka-Strzelec R., *Od Polskiej Agencji Telegraficznej do agencji elektronicznych. Ewolucja agencji prasowych w Polsce w latach 1918–2014*, [w:] *Společne i historyczne konteksty funkcjonowania mediów*, red. M. Kaczmarczyk i in., Sosnowiec 2015.
- Piasecka-Strzelec R., *Polska Agencja Prasowa wobec idei nowego ładu informacyjnego w latach 1960–1972*, „*Studia Medioznawcze*” 2006, nr 1.
- Piasecka-Strzelec R., *Polskie Agencje Prasowe w latach 1944–1972. Upowszechnianie i regulacja informacji, działalność propagandowa*, Kielce 2012.
- Piasecka-Strzelec R., *Przekształcenia i zmiany w agencjach informacyjnych w Polsce*, „*Studia Medioznawcze*” 2016, nr 3.
- Polska Agencja Prasowa miała 3,2 mln zł straty w 2017 roku. Wzrosła liczba zatrudnionych*, <https://www.wirtualnemedia.pl/artykul/polska-agencja-prasowa-wyniki-finansowe-w-2017-roku> [dostęp: 27.07.2018].
- Polska Agencja Telegraficzna: 1918 X 1928*, Warszawa 1928.
- Polskie książki w jednej z najstarszych londyńskich bibliotek*, <http://www.pap.pl/aktualnosc/swiat/news,412590,polskie-ksiazki-w-jednej-z-najstarszych-londyńskich-bibliotek.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Rabka/Rozpoczął się Międzynarodowy Festiwal Literatury Dziecięcej*, <http://www.pap.pl/aktualnosc/wybory-parlamentarne/news,556311,rabka-rozpoznal-sie-miedzynarodowy-festiwal-literatury-dzieciej.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Radomska Wiosna Literacka – promocja czytelnictwa i literatury*, <http://www.pap.pl/aktualnosc/swiat/news,497369,radomska-wiosna-literacka---promocja-czytelnictwa-i-literatury.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Rudziński E., *Informacyjne agencje prasowe w Polsce: 1926–1939*, Warszawa 1970.
- Stan bibliotek w Polsce w 2015 roku*, oprac. B. Budyńska, M. Jezińska, <http://www.bn.org.pl/aktualnosc/1291--stan-bibliotek-w-polsce-2015.-wybrane-dane-i-wskazniki.html> [dostęp: 15.01.2019].
- Staniewicz M., *Dziennikarstwo on-line*, [w:] *Dziennikarstwo i świat mediów*, red. Z. Bauer, E. Chudziński, wyd. 4, Kraków 2008.
- Unikalne zbiory życzeń Polaków dla USA z 1926 r. będą zdigitalizowane*, <http://www.pap.pl/aktualnosc/swiat/news,446692,unikalne-zbiory-zyczen-polakow-dla-usa-z-1926-r-beda-zdigitalizowane.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Wielka zbiórka książek dla dzieci w szpitalach*, <http://www.pap.pl/aktualnosc/news,509706,wielka-zbiorka-ksiazek-dla-dzieci-w-szpitalach.html> [dostęp: 9.02.2018].
- Witryna internetowa Polskiej Agencji Prasowej, <http://www.pap.pl/pap-pl/> [dostęp: 19.01.2018].
- Witryna Polskiej Agencji Prasowej, *Historia PAP*, <http://www.pap.pl/o-agencji/historia-pap> [dostęp: 19.01.2018].
- Wszystkie kluby poparły ułatwienie dostępu do informacji publicznej*, <http://www.pap.pl/aktualnosc/swiat/news,462340,sejm-wszystkie-kluby-poparly-ulatwienie-dostepu-do-informacji-publicznej.html> [dostęp: 15.01.2018].
- „Zbiory snów nieznanych” – wystawa nietypowych zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej*, <http://www.pap.pl/aktualnosc/news,926545,zbiory-snow-nieznanych---wystawa-nietypowych-zbiorow-biblioteki-jagiellońskiej.html> [dostęp: 9.02.2018].

Issue of Libraries on the Pages of the Free Access Portal of the Polish Press Agency

Abstract

The article attempts to characterize the contents of information on the activities of libraries appearing in the openly available, free internet portal of the Polish Press Agency, under the address <http://www.pap.pl/>. The selected materials underwent a content analysis method. The source base of the elaboration comprises only the free website of the PPA, which includes a simple search engine, due to which the selected publications (texts from between 2015–2017) were subject to detailed analysis. The thus selected group of texts was limited to publications wholly or mostly dedicated to the activities of libraries or promotion of readership. The selected publications were divided according to thematic groups and place of origin.

Keywords: Polish Press Agency, libraries, information agency

Beata Langer
Pedagogical University of Cracow